4)

UREDBA O VODOVARSTVENIH OBMOČJIH ZA JAVNO OSKRBO PREBIVALSTVA S PITNO VODO V OBČINAH BLED, GORJE IN DELU OBČINE RADOVLJICA - INFORMACIJA

Kot predstavnica predlagatelja bo na seji sodelovala Jožica Peljhan, strokovno - tehnična sodelavka v JP Infrastruktura Bled.

Predlog sklepa:
1. Občinski svet Občine Gorje se seznani z informacijo o Uredbi o vodovarstvenih območjih za javno oskrbo prebivalstva s pitno vodo v občinah Bled, Gorje in delu občine Radovljica.
2. Zaradi izjemne pomembnosti in izdatnosti vodnega vira Ovčje Jame, tako za prebivalstvo Občine Bled, kot tudi za njegovo turistično gospodarstvo, Občinski svet Občine Bled apelira na pristojno ministrstvo, da za ustrezno zaščito vseh vodnih virov na tem območju, takoj pristopi k sprejetju ustrezne vladne uredbe, ki bo omogočila učinkovito varstvo in nadzor.
Zaradi hudega bakteriološkega onesnaženja konkretnega vodnega vira v letu 2014 in neznanega povzročitelja, so bile izdelane strokovne podlage, ki so identificirale potencialne vire ogrožanja tega vodnega vira s katerimi je pristojno ministrstvo seznanjeno.
Zaradi realne grožnje po ponovnem onesnaženju teh vodnih virov in možnega katastrofalnega vpliva na lokalno prebivalstvo in gospodarstvo treh občin, občinski svet Občine Bled zagovarja uvedbo najstrožjih vodovarstvenih režimov na vseh VVO, skladno z že podanimi predlogi in argumentacijami strokovnih služb lokalne skupnosti

Peter Torkar
župan Občine Gorje

Uredba o vodovarstvenih območjih (VVO) za javno oskrbo prebivalstva s pitno vodo v občinah Bled, Gorje in delu občine Radovljica, sodelovanje pri pripravi in problematika

Na našo pobudo, staro že več kot 10 let (vloga je bila oddana aprila 2010), je spomladi 2020 Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) pričelo z aktivnejšo pripravo Uredbe o VVO za javno oskrbo prebivalstva s pitno vodo v občinah Bled, Gorje in delu občine Radovljica. Od takrat so potekala usklajevanja na ravni MOP – Infrastruktura Bled, kasneje sta bili vključeni tudi obe občini, na našo željo pa še Komunala Radovljica, Občina Radovljica in občinski redarstvi obeh občin. Občini Bled in Gorje ter Infrastruktura Bled smo na MOP poslali pisne predloge s strokovnimi utemeljitvami, glede varovanja vodnih virov na območju obeh občin. Aktivno smo sodelovali na sestankih in pogajanjih z MOP, Kmetijskim inštitutom, Kmetijsko pospeševalno službo, DRSV, Sektor območja zgornje Save, Geološkim zavodom Slovenije, Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije in Kmetijsko gozdarskim zavodom Kranj.

Menimo, da bi bilo z uredbo potrebno zagotoviti učinkovito spodbudo za izvajanje njenih določb in omogočiti nadzor, ki bo na terenu jasno izvedljiv. Ker se bo območje VVO IB razširilo, je potrebno učinkovanje določb implementirati v najkrajšem možnem času, da se takoj preneha z gnojenjem z gnojevko/gnojnico in umetnimi gnojili.

Bled je s svojo okolico prepoznaven v svetovnem merilu in turizem, ki je na visoki kakovostni ravni prinaša velik gospodarski vpliv. Zato ni odveč poudariti, da je skrb za goste zelo pomembna. Pitje vode iz pipe, ki je kakovostna in neoporečna je samo eden od možnih načinov, s katerim se lahko oglašuje ta biser narave. Na državnem nivoju je Bled na 3. mestu po številu nočitev. Nekatere analize trdijo, da je turistov na Bledu najmanj 2x več kot prebivalcev, na višku sezone so te številke veliko višje, število tako presega 40.000 turistov na dan. Če temu prištejemo še 24.088 stalno prijavljenih prebivalcev (podatek za leto 2020), ki jih oskrbuje vodni vir Ovčja jama v treh občinah (Bled, Gorje in Radovljica), lahko vidimo, da gre za strateško pomemben vodni vir.

V občinah Bled in Gorje imamo več vodnih virov za javno oskrbo prebivalstva s pitno vodo, skupaj 11. Ovčja jama, Benda 1, Benda 2, Zajetje pod klancem, zajetje Obrne, Zajetje pod rezervoarjem, ob cesti in pod skalo so glavni vodni viri, Zmrzlek, Dobravca, Železniški pa rezervni vodni viri. Prebivalce oskrbujemo iz 5 vodovodnih sistemov.

Vodni vir Ovčja jama je zelo izdaten vodni vir s 400-600 l/s. Hkrati je ta vir zelo ranljiv, saj gre za drenažno zajetje, narejeno iz perforiranih betonskih cevi v dolžini približno 250 m, na globini 5 do 10m. Varovan je z ograjo in trenutno določenimi vodovarstvenimi pasovi z Odlokom o določitvi varstvenih pasov in ukrepov za zavarovanje vodnega zajetja Ovčja jama (43/1999, 61/2001). Geologi povejo, da gre pri tem viru in njegovem zaledju za kraški teren z zelo hitro prepustnostjo, kar pomeni hitro gibanje podtalnice in posledično morebitnih onesnaževal. Obenem je ta vir iz leta v leto bolj obremenjen. Območje VVO so kmetijska in gozdna zemljišča.

Ostali vodni viri, ki se jih bo varovalo z novo uredbo, so trenutno zaščiteni z Odlokom o zavarovanju vodnih virov v občini Radovljica (UVG 19/1983). Ti vodni viri so izjemnega pomena za prebivalce, saj napajajo posamezna naselja in so njihovi edini viri vodooskrbe.

Vodni vir Dobravca je rezervni vodni vir, za vodooskrbo Bleda v primeru izpada Ovčjih jam. Ta vodni vir je črpalna vrtina na globini 30m, geološko se prav tako nahaja na kraškem terenu z zelo hitro prepustnostjo. Območje VVO so v celoti kmetijska zemljišča.

V oktobru 2018 je bil s strani Naravoslovno tehnične fakultete, pod vodstvom dr. Brenčiča izveden sledilni poizkus, ki je potrdil, a da gre na VVO Ovčje jame za zelo občutljivo kraško območje, s specifičnimi hidrogeološkimi značilnostmi, ki omogočajo zelo visoke hitrosti vodnega toka in onesnaževala hitro prispejo do zajetja, ki je drenažno. Hkrati je bil ugotovljen tudi vpliv območja Perniki na samo zajetje. V letu 2019 se je opravljal nadzor z izotopi.

V zadnjih 9 letih je Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občin Jesenice, Gorje, Kranjska Gora in Žirovnica (MIR) prejel več prijav oz. pobud za ukrepanje zaradi zaznanih sumov ravnanja, ki bi potencialno lahko ogrozile konkretni vodni vir. Organ ne vodi evidence prijav, ki zaradi neustrezne (nezadostne) zakonske podlage niso bile obravnavane, vendar lahko potrdimo, da je bilo med njimi več prijav zaradi gnojenja z umetnimi gnojili in gnojevko (v II. VVO), na zemljiščih kjer to trenutno ni prepovedano, prijave zlivanja gnojevke v višje ležeče vrtače, ki jih v ugotovitvenem postopku ni bilo mogoče potrditi in ustrezno konkretizirati. MIR je v okviru varstva vodnega vira obravnaval:

- ✓ 2012: nedovoljeno gnojenje s hlevskim gnojem v neposredni bližini zajetja
- ✓ 2014: hudo bakteriološko onesnaženje vodnega vira (aktivnosti skupaj s kmetijsko in okoljsko inšpekcijo) - neposredne vzročne povezave ni bilo mogoče ugotoviti
- ✓ 2015: pregled odvajanja odpadnih vod na vplivnem območju in odrejanje ustrezne ureditve greznic (nepretočnih) vsem objektom v območju VVO (19 objektov)
- ✓ 2019: nedovoljeno odlaganje večjih količin gradbenih odpadkov (obveščene pristojne institucije)
- ✓ 2021: izpiranje silaže v naravno okolje (obveščene pristojne institucije)

Leta 2016 so bili na tem območju odvzeti vzorci tal iz katerih je bilo ugotovljeno, da vrednosti kalija in fosforja odstopajo navzgor, kar nakazuje, da se pretirava pri gnojenju okoli kmetije.

Celotna VVO vodnih virov Ovčja jama in Zmrzlek se popolnoma prekrivajo z območjem Triglavskega narodnega parka (TNP). Vsaj na teh območjih bi morali uskladiti zahteve Zakona o triglavskem narodnem parku in nove uredbe, ter stremeti k uresničevanju ciljev, posebej kar se tiče kmetijstva in varstva voda. V nadaljevanju so predstavljene nekatere pomembne točke iz zakona.

- ✓ TNP se ustanovi in se upravlja s ciljem, da se prednostno ohrani narava z ohranjenimi ekosistemi in naravnimi procesi. Z razvojnimi usmeritvami se v narodnem parku zagotavlja doseganje ciljev varstva okolja in spodbuja trajnostni razvoj, prilagojen ciljem narodnega parka, ki se uresničujejo zlasti:
  - o z ekološkim kmetovanjem, razvojem dopolnilnih dejavnosti na kmetijah, s pridelovanjem avtohtonih vrst kulturnih rastlin in z gojenjem avtohtonih pasem domačih živali, izboljšanjem predelave kmetijskih pridelkov in gozdarskih proizvodov;
  - o z zagotovitvijo ustrezne komunalne opreme in druge gospodarske javne infrastrukture
- ✓ Ugotavljanje škodljivosti ravnanj, posegov in dejavnosti: narodni park ogrožajo še tista ravnanja, posegi in dejavnosti, za katere se v postopku priprave prostorskih aktov, načrtov rabe naravnih dobrin, načrtov urejanja voda ali v postopku izdaje konkretnih upravnih odločb ugotovi, da bi lahko ogrozili cilje narodnega parka v taki meri, da bi se bistveno spremenile ali ogrozile tiste lastnosti, ki so pomembne za ohranitev naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti, krajinske pestrosti in kulturne dediščine v narodnem parku.
- ✓ Plani, programi, načrti in drugi akti upravljanja, rabe oziroma gospodarjenja z naravnimi dobrinami za območje narodnega parka morajo biti usklajeni s tem zakonom in z načrtom upravljanja.
- ✓ Pripravljavec aktov mora v postopku njihove izdelave zagotoviti sodelovanje upravljavca narodnega parka.
- ✓ Izdelava podrobnejših načrtov upravljanja voda na podlagi predpisov, ki urejajo vode, ter operativnih programov po predpisih, ki urejajo varstvo okolja, se za območje narodnega parka zagotovi prednostno.
- ✓ Gozdna infrastruktura in gozdarska investicijska vzdrževalna dela se v narodnem parku načrtujejo, izvajajo in vzdržujejo skladno s cilji narodnega parka.
- ✓ Spodbuja se trajnostni razvoj dejavnosti, kot so kmetijstvo, gozdarstvo in turizem…

V že sprejetih Uredbah za zavarovanje VVO za območja po Sloveniji so kriteriji varovanja določeni po Smernicah za izvajanje zahtev varstva voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov in upoštevanjem dobre kmetijske prakse. Uradnega osnutka naše uredbe nimamo, so pa potekala

usklajevanja med inštitucijami. Na podlagi vseh dogovorov in usklajevanj je bilo jasno, da se na VVO želi uvesti milejši režim za izvajanje kmetijskih dejavnosti, kot je veljaven sedaj.

Pozitiven doprinos nove uredbe je, da se bodo VVO območja povečala.

Iz vsega navedenega, bi bilo po našem mnenju tako smiselno v uredbi določiti sledeče:
1. Za območje Ovčje jame VVO IA ohranjanje trenutnega režima, nikakor pa ne smemo dopustiti milejšega. Prepovedane morajo ostati naslednje dejavnosti:
- vsakršno gnojenje
- paša živine
- prepovedani so vsi posegi v prostor (gradnja, peskokopi, izravnave, spreminjanje reliefa ipd.)
- odlagališča odpadkov
- ponikovalnice
- tranzitni promet in prevoz nevarnih snovi
- izvajanje minerskih del
- golosečnja in krčenje gozdov, razen sanitarne sečnje
- planinske in druge poti, tudi gozdne vlake, morajo biti speljane izven tega območja.
- Dovoljene so adaptacije obstoječih objektov v primeru, da se izboljša obstoječe higienske razmere ne pa poveča kapaciteta in objekti niso namenjeni za stalno ali začasno bivanje.

2. Za območje Ovčje jame VVO IB se prepove gnojenje z gnojevko in mineralnimi gnojili. Dovoli se gnojenje z uležanim hlevskim gnojem po gnojilnem načrtu in dobro kmetijsko prakso. Gradnja je prepovedana. Dovoljene so adaptacije obstoječih objektov v primeru, da se izboljša obstoječe higienske razmere in ne poveča kapaciteta.

3. Za območje Dobravce VVO I in ostala VVO I se prepove gnojenje z gnojevko in mineralnimi gnojili.

4. Za območje Ovčje jame VVO II se prepove gnojenje z gnojevko in mineralnimi gnojili. Dovoli se gnojenje s hlevskim gnojem po gnojilnem načrtu (gnojenje ima vpliv na reko Radovno, ki napaja vodni vir Ovčja jama, glej Brenčič). Gradnja je prepovedana. Dovoljene so adaptacije obstoječih objektov v primeru, da se izboljša obstoječe higienske razmere in ne poveča kapaciteta.

5. Vsa gnojevka, ki se pridela na kmetijah znotraj VVO IA, VVO IB, VVO I in VVO II se odvaža na zemljišča izven VVO IA, VVO IB, VVO I in VVO II oz. kamor je dovoljeno. Gnojevka se ne sme v nobenem primeru razvažati na gozdna zemljišča znotraj VVO IA, VVO IB, VVO I in VVO II.

6. Stroške odvoza gnojevke za prehodno obdobje (ki bi bilo določeno v uredbi, da se kmetije prestrukturirajo na uležan hlevski gnoj) delno ali v celoti krijejo občine in-ali komunala, v okviru odškodnin/nadomestil.

7. Za kmete, ki imajo zemljišča v VVO IA, VVO IB, VVO I in VVO II se v prehodnem obdobju zagotovi nadomestilo/odškodnino s katero kmet lahko kupi uležan hlevski gnoj (vendar samo gnoj, ne pa tudi mineralna gnojila). Nadomestilo/odškodnino delno ali v celoti krijejo občine in-ali komunala.

8. Obvezno je vsakoletno preverjanje vodotesnosti gnojnih jam na VVO I, VVO IB, ki ga izvede pooblaščen izvajalec. Gnojne jame morajo biti pokrite.

9. V kolikor je bila v zadnjih 15 letih izvedena sanitarna sečnja gozda (golosek) zaradi posledic lubadarja in ali žledu, je potrebno v roku 3 let izvesti pogozditev v skladu z gozdarsko prakso. VVO tako dobijo prednost pri pogozdovanju pred ostalimi območji.
10. (V skrajni sili) Določi se prehodno obdobje, da bi občine odkupile kmetijska zemljišča v VVO IA, VVO IB, VVO I in VVO II. S tem bi dobili nadzor nad zemljišči in jih v obdelovanje/vzdrževanje podelili nekomu, ki bo spoštoval določila uredbe. Prej bi bilo seveda smiselno narediti oceno, za kakšen strošek bi to šlo.

Glede na zadnjo informacijo iz ministrstva, bomo v septembru dobili odgovor, v katerem bo navedeno, da smo izčrpali vse pravne možnosti in da naših predlogov ne bodo upoštevali. Točnega datuma, kdaj bo predlog Uredbe dan v prvo javno obravnavo še nimamo.

Stališče kmetijske stroke je, da se 'dobra' kmetijska praksa, ki je podlaga za vse novo sprejete uredbe, ne spreminja in da se dovoli tudi gnojenje na Ovčjih jamah, kjer imamo sedaj s kmeti dogovor, da se ne, podprt z odškodninami. Argument je podprt tudi z dejstvom, da na pristojnih službah nimamo prijav kršitev.

Na tem mesti bi želeli izpostaviti pomembnost kvalitete pitne vode in težave pri varovanju takega vodnega vira, kot je Ovčja jama in vseh ostalih. Da vodo ohranimo tako dobro, kot je sedaj, ne moremo dopustiti sprejetje uredbe, kjer bodo omejitve milejše, kvaliteta vode pa slabša. Naš namen ni, da bi z uredbo prepovedali ali onemogočali delovanje kmetijske dejavnosti. Želimo si medsebojnih dogovorov, ki bomo omogočali sožitje obeh dejavnosti: kmetijske in vodooskrbe prebivalstva z zdravo, čisto in neoporečno pitno vodo že na samem viru.

Prosimo za diskusijo o tej zadevi in začetek določenih aktivnosti, ki bi podprla pristop k aktivnemu varovanju vseh vodnih virov v obeh občinah in posledično zagotavljanje oskrbe s čisto pitno vodo. Hvala, ker skupaj z nami skrbite za našo lepšo prihodnost.

Občinskemu svetu predlagamo sprejetje naslednjih sklepov:
Občinski svet Občine Gorje se je seznanil s problematiko in dejavnostmi pri sprejemanju nove Uredbe o vodovarstvenih območjih (VVO) za javno oskrbo prebivalstva s pitno vodo v občinah Bled, Gorje in delu občine Radovljica.

Občinska uprava Občine Gorje in župan Občine Gorje naj predlagajo odgovornim osebam za sprejetje Uredbe, da se uredbo sprejme po predlogih strokovnih služb Infrastrukture Bled.

Občinska uprava Občine Gorje in župan Občine Gorje naj preverijo možnost menjave kmetijskih zemljišč v lasti občine z kmetijskimi zemljišči na vodovarstvenih območjih.

Pripravila:
Strokovno-tehnična sodelavka:
mag. Jožica Peljhan

INFRASTRUKTURA
BLED d.o.o.

Vodja programa:
Štefan Korošec, univ.dipl.org.

Direktor:
mag. Janez Resman

Uredba o vodovarstvenih območjih (VVO) za javno oskrbo prebivalstva s pitno vodo v občinah Bled, Gorje in delu občine Radovljica

sodelovanje pri pripravi in problematika

Mag. Jožica Peljhan

Vodovarstvena območja
po trenutnem Odloku in po novi Uredbi

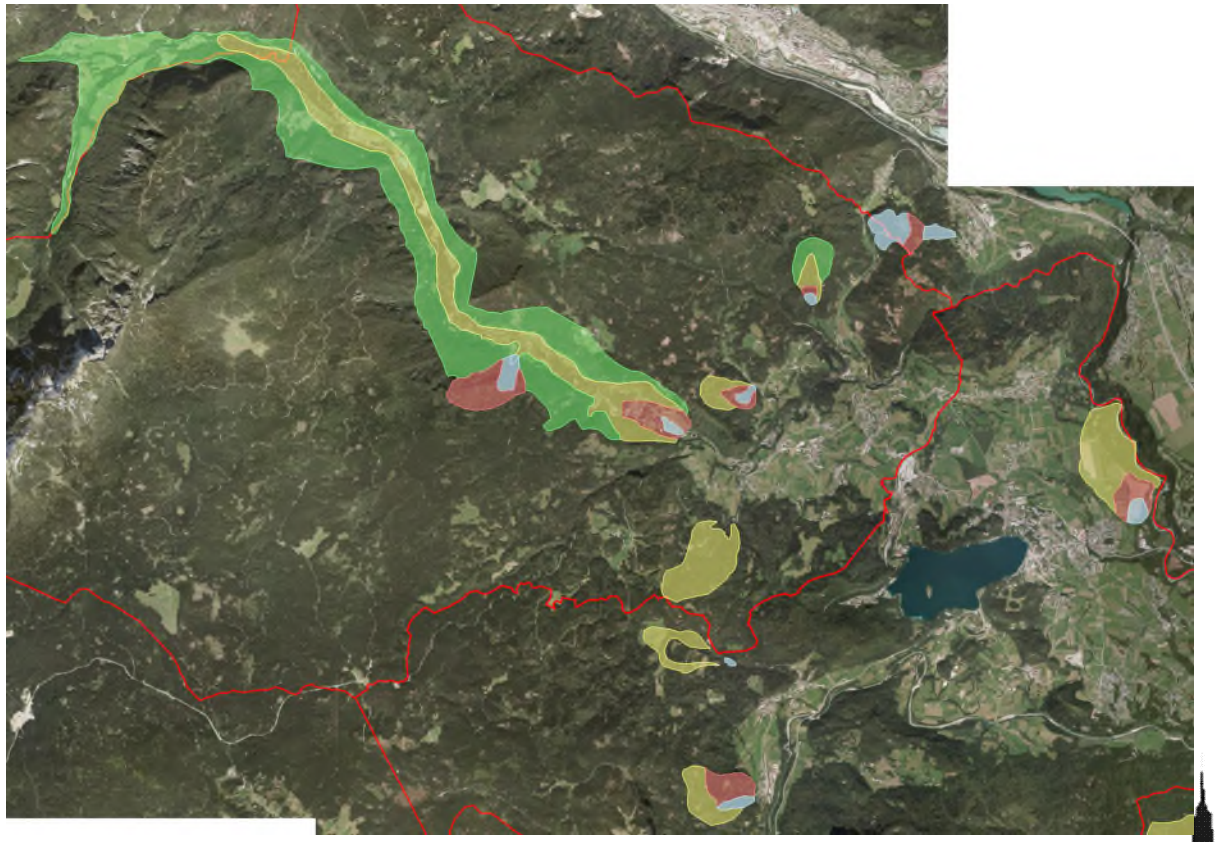

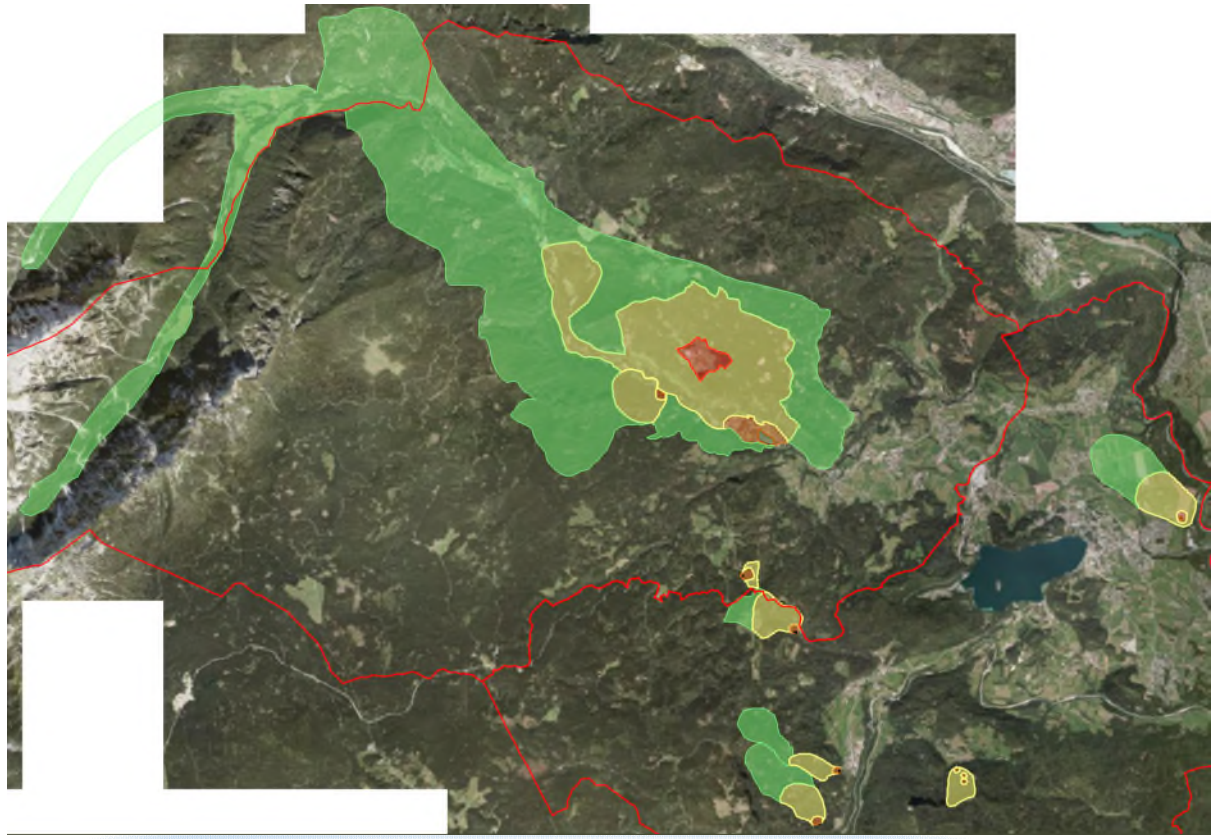

Vodovarstvena območja vodnega vira Ovčja jama po trenutnem Odloku in po novi Uredbi

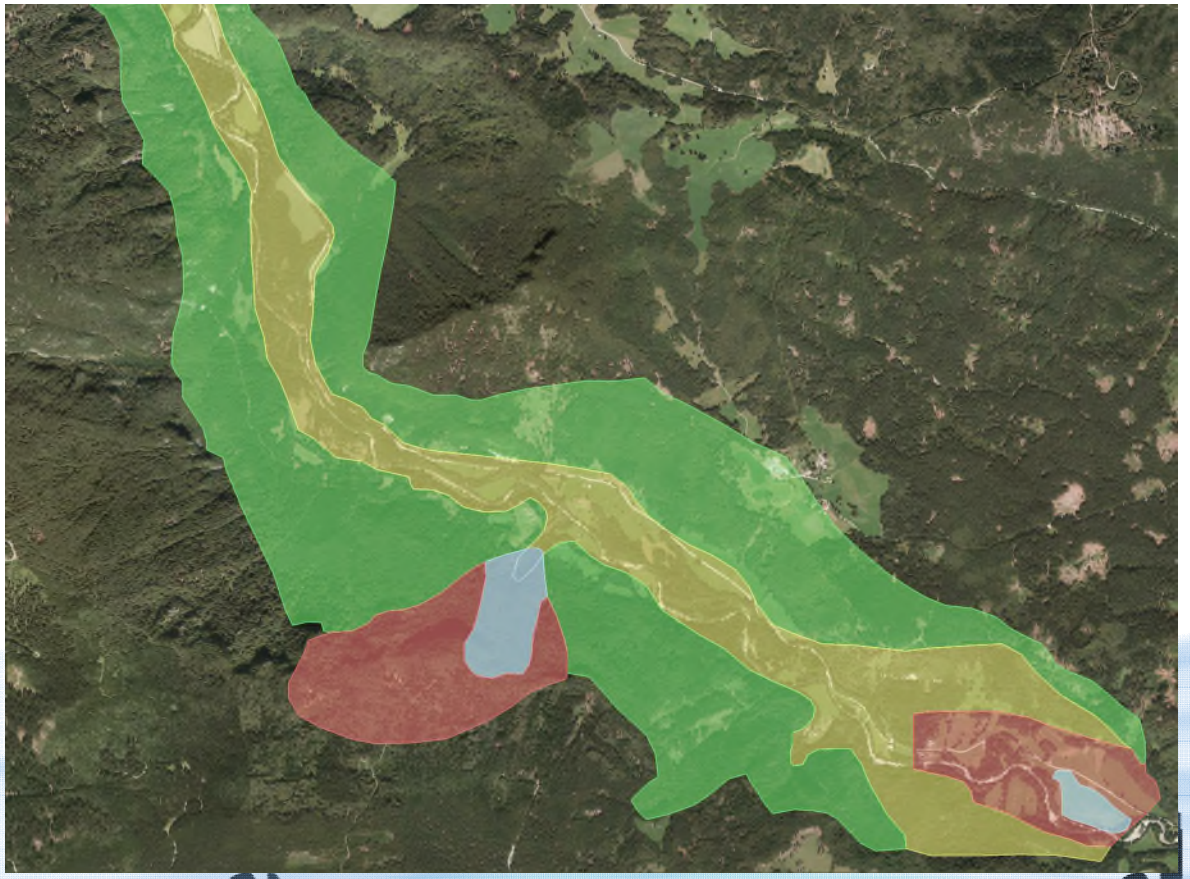

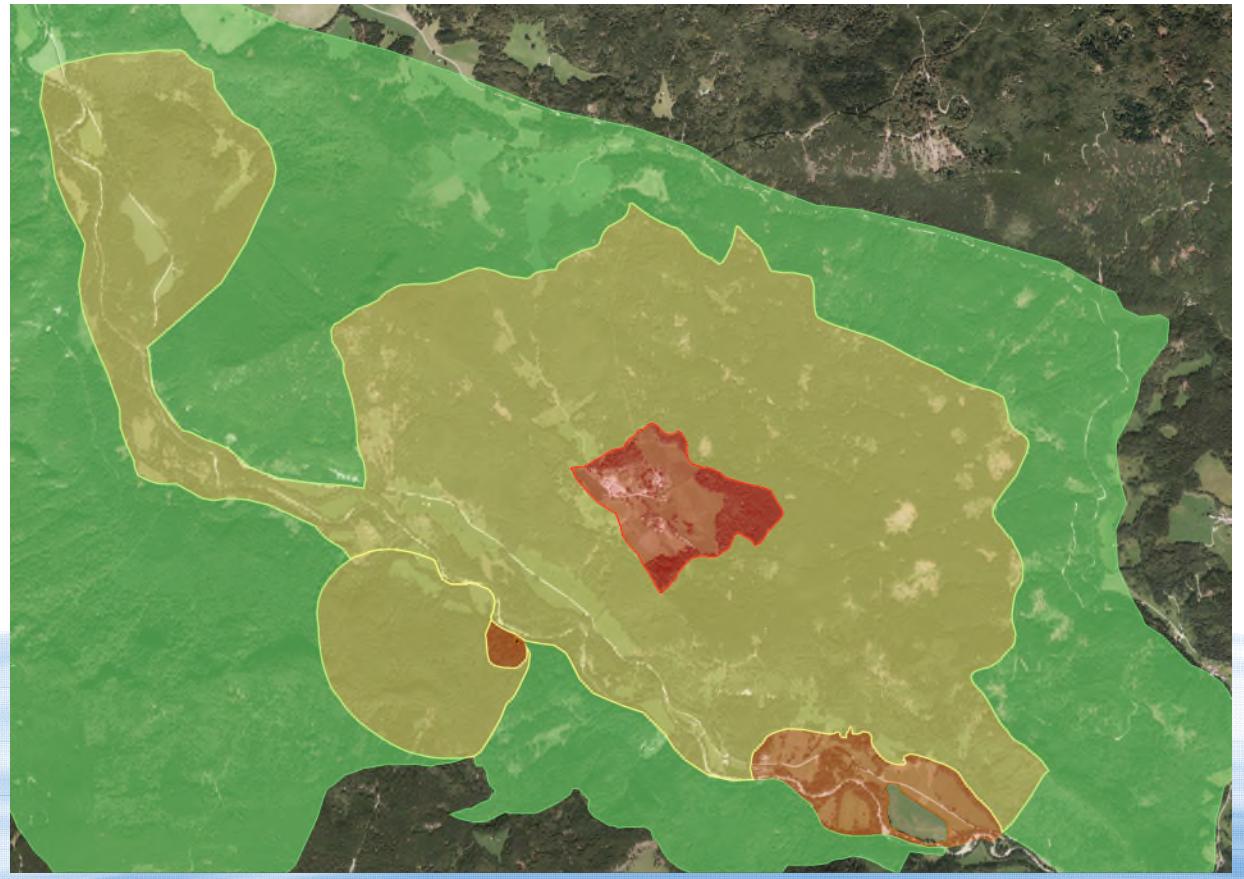

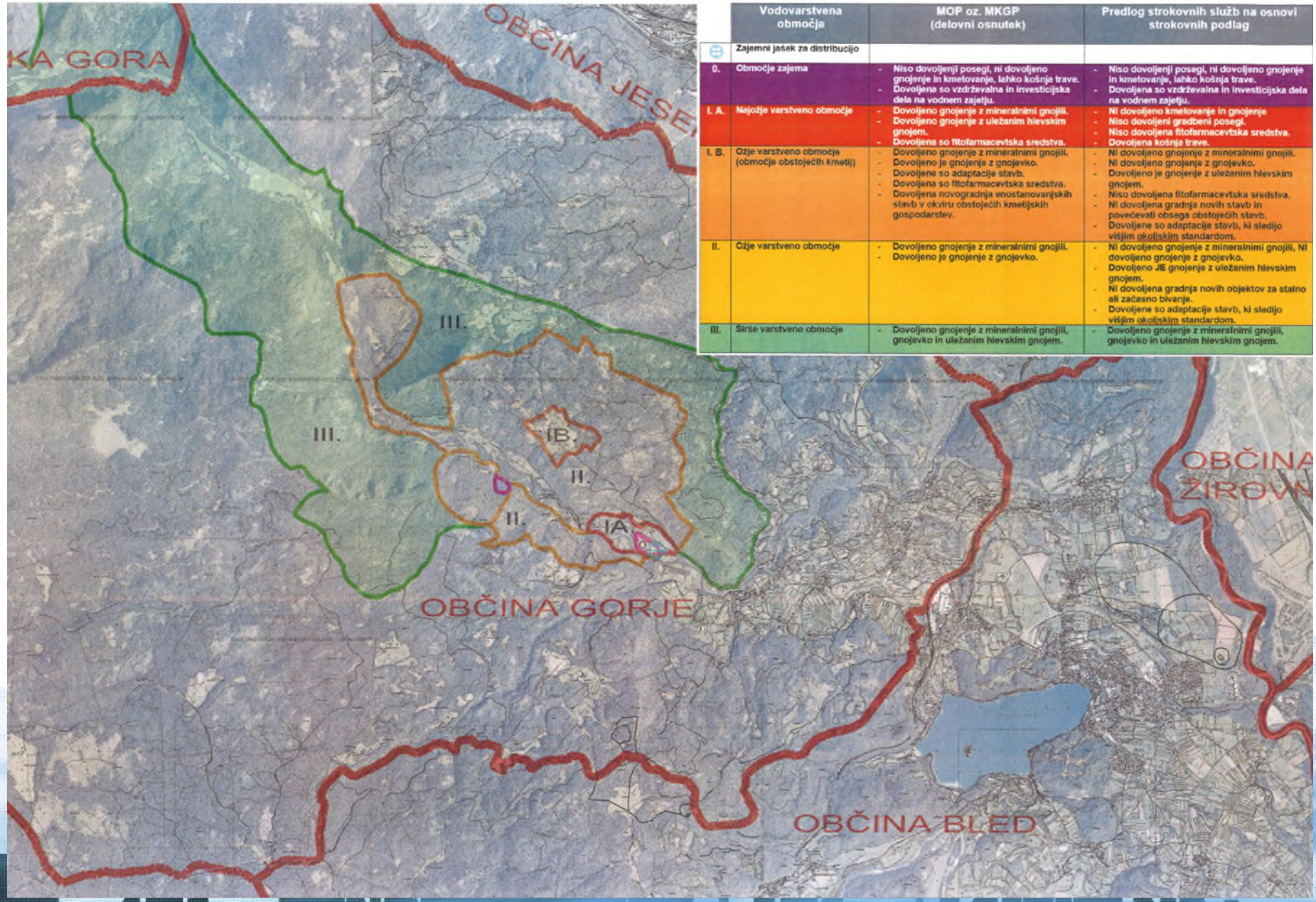

	Vodovarstvena območja	MOP oz. MKGP (delovni osnutek)	Predlog strokovnih služb na osnovi strokovnih podlag
	Zajemni jašek za distribucijo		
0.	Območje zajema	- Niso dovoljenji posegi, ni dovoljeno gnojenje in kmetovanje, lahko košnja trave. - Dovoljena so vzdrževalna in investicijska dela na vodnem zajetju.	- Niso dovoljenji posegi, ni dovoljeno gnojenje in kmetovanje, lahko košnja trave. - Dovoljena so vzdrževalna in investicijska dela na vodnem zajetju.
I. A.	Najožje varstveno območje	- Dovoljeno gnojenje z mineralnimi gnojili. - Dovoljeno gnojenje z uležanim hlevskim gnojem. - Dovoljena so fitofarmacevtska sredstva.	- NI dovoljeno kmetovanje in gnojenje - Niso dovoljeni gradbeni posegi. - Niso dovoljena fitofarmacevtska sredstva. - Dovoljena košnja trave.
I. B.	Ožje varstveno območje (območje obstoječih kmetij)	- Dovoljeno gnojenje z mineralnimi gnojili. - Dovoljeno je gnojenje z gnojevko. - Dovoljene so adaptacije stavb. - Dovoljena so fitofarmacevtska sredstva. - Dovoljena novogradnja enostanovanjskih stavb v okviru obstoječih kmetijskih gospodarstev.	- NI dovoljeno gnojenje z mineralnimi gnojili. - NI dovoljeno gnojenje z gnojevko. - Dovoljeno je gnojenje z uležanim hlevskim gnojem. - Niso dovoljena fitofarmacevtska sredstva. - NI dovoljena gradnja novih stavb in povečevati obsega obstoječih stavb. - Dovoljene so adaptacije stavb, ki sledijo višjim okoljskim standardom.
II.	Ožje varstveno območje	- Dovoljeno gnojenje z mineralnimi gnojili. - Dovoljeno je gnojenje z gnojevko.	- NI dovoljeno gnojenje z mineralnimi gnojili, NI dovoljeno gnojenje z gnojevko. - Dovoljeno JE gnojenje z uležanim hlevskim gnojem. - NI dovoljena gradnja novih objektov za stalno ali začasno bivanje. - Dovoljene so adaptacije stavb, ki sledijo višjim okoljskim standardom.
III.	Širše varstveno območje	- Dovoljeno gnojenje z mineralnimi gnojili, gnojevko in uležanim hlevskim gnojem.	- Dovoljeno gnojenje z mineralnimi gnojili, gnojevko in uležanim hlevskim gnojem.

Uredba o vodovarstvenih območjih (VVO) za javno oskrbo prebivalstva s pitno vodo v občinah Bled, Gorje in delu občine Radovljica

sodelovanje pri pripravi in problematika

Mag. Jožica Peljhan